

doi:10.15199/48.2017.08.06

Optymalizacja obszaru aktywnego międzypasmowego lasera kaskadowego

Streszczenie. W tym artykule przedstawiono teoretyczne badania struktury pasmowej studni kwantowych II rodzaju InAs/GaInSb i InAs/GaAsSb, które mogą być stosowane jako obszary aktywne międzypasmowych laserów kaskadowych, emitujących w szerokim zakresie średniej podczerwieni. Stosując wielopasmowy model k-p obliczono zależność energii oraz siły oscylatora fundamentalnego przejścia optycznego od grubości warstw stanowiących studnie kwantowe dla elektronu.

Abstract. In this paper, we present theoretical investigations of the band structure of type-II InAs/GaInSb and InAs/GaAsSb quantum wells dedicated for the active region of interband cascade lasers emitting in a broad range of mid infrared. We utilize the multiband k-p theory in order to calculate the dependence of the energy and oscillator strength of the fundamental optical transition on the thickness of particular layers confining electrons. (**Optimization of the active region of interband cascade laser**).

Słowa kluczowe: międzypasmowy laser kaskadowy, studnie kwantowe typu W II rodzaju, średnia podczerwień

Keywords: interband cascade laser, quantum wells

Wprowadzenie

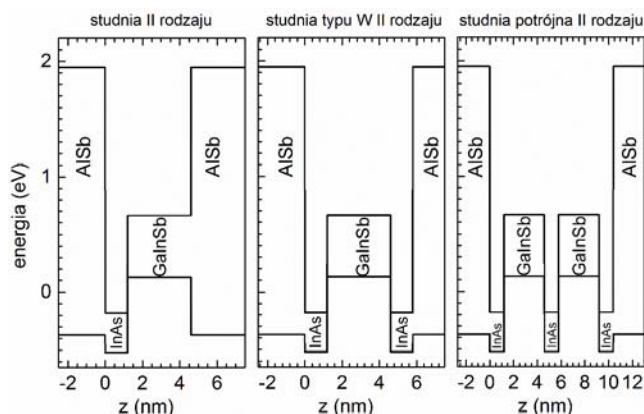
W ostatnim czasie bardzo duże zainteresowanie wzbudzają lasery półprzewodnikowe, które emitują w zakresie średniej podczerwieni. Są one wykorzystywane w optycznych detektorach gazów, znajdujących wielu zastosowań, od diagnostyki medycznej, przez ochronę środowiska, aż po wykrywanie wycieków gazu [1-3]. Szczególnie znaczenie mają tanie, kompaktowe i łatwo strojone lasery działające w obszarze średniej podczerwieni, zwłaszcza w zakresie 3 μm do 5 μm , w którym znajdują się fundamentalne linie absorpcyjne bardzo wielu molekuł ważnych aplikacyjnie gazów, takich jak: CH₄, CO, CO₂, NH₃ i innych. Dla tych długości fal elektromagnetycznych międzypasmowy laser kaskadowy stanowi alternatywę względem szeroko stosowanych kwantowych laserów kaskadowych [1] oraz diod laserowych [4] na bazie studni kwantowej I rodzaju. Międzypasmowy laser kaskadowy ma bardzo korzystne cechy, do których zaliczyć można: szeroki zakres strojenia energii emisji [5, 6], zminimalizowane straty nośników w wyniku procesów Augera [7], bardzo niskie zużycie energii [8]. Jednak wciąż istnieje wiele wyzwań przy projektowaniu obszaru czynnego.

W tej pracy przedstawione zostaną wyniki badań obszarów aktywnych, którymi są studnie kwantowe II rodzaju i jej modyfikacje, stosowane przy projektowaniu międzypasmowych laserów kaskadowych. Zaproponowane układy materiałów, zapewniają emisję w pożądanym zakresie spektralnym z jednoczesnym zwiększeniem siły

oscylatora podstawowego przejścia optycznego. Ponadto zostanie zbadany wpływ grubości warstwy stanowiącej studnię kwantową dla elektronu z pasma przewodnictwa na długość fali emisji i siłę oscylatora podstawowego przejścia optycznego.

Podstawy teoretyczne

Przedmiotem badań były struktury, które pozwalają realizować emisję w zakresie średniej podczerwieni, o następującym układzie warstw: AISb/InAs/GaInSb/AISb, AISb/InAs/GaInSb/InAs/AISb, AISb/InAs/GaInSb/InAs/GaInSb/InAs/AISb oraz AISb/InAs/GaAsSb/InAs/AISb, wzrastane na podłożu z GaSb. Jak przedstawiono w pracy [9], w strukturach takich występuje znaczne oddziaływanie pomiędzy stanami pasma przewodnictwa i walencyjnego, co również przedstawiono w pracy [10], w której porównano wyniki uzyskane dzięki zastosowaniu 8-pasmowego modelu k-p z modelem jednopasmowym. Zatem do obliczeń został użyty 8-pasmowy model k-p, w którym uwzględniamy pasmo przewodnictwa, pasmo ciężko- i lekkodziurowe oraz pasmo spin-orbita. Baza hamiltonianu i jego postać zostały przedstawione w pracy [11]. Należy dodać, że podłoże ma inną stałą sieciową niż materiały, z których wykonane są poszczególne warstwy w tych strukturach, co oznacza, że w obliczeniach uwzględniamy hamiltonian związany z naprężeniem. Wszystkie parametry dotyczące materiałów zostały wzięte z pracy [12].

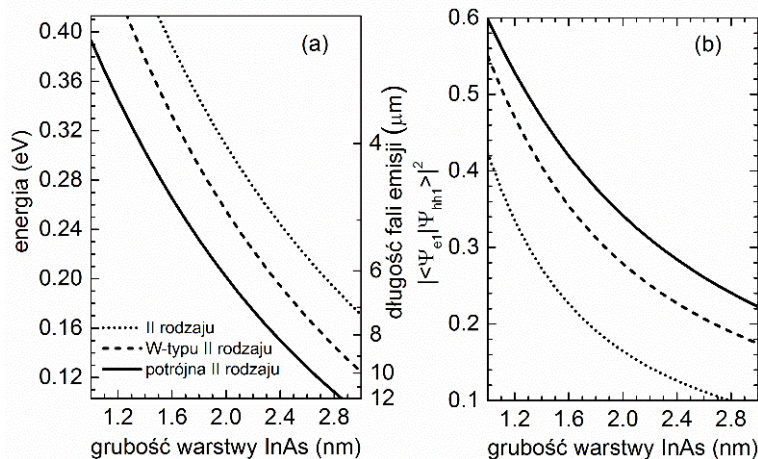

Rys.1. Krawędzie pasm przewodnictwa i walencyjnego w różnych obszarach czynnych emitujących w zakresie średniej podczerwieni

Obliczenia zostały wykonane dla temperatury pokojowej. Rozwiązując numerycznie równanie Schrödingera przy pomocy metody różnic skończonych można wyznaczyć energie i funkcje falowe stanów związanych. Następnie wykorzystując znajomość funkcji falowych elektronu z pasma przewodnictwa i dziury z pasma walencyjnego można wyliczyć kwadrat modułu całki przekroczenia, proporcjonalny do siły oscylatora przejścia podstawowego w takiej strukturze oraz energii z nim związanej.

Rezultaty

Rysunek 1 przedstawia krawędzie pasma przewodnictwa oraz walencyjnego dla trzech różnych obszarów czynnych stosowanych w międzypasmowych laserach kaskadowych emitujących w zakresie średniej podczerwieni.

Rys.2. Zależność energii (panel (a)) oraz modu kwadratu całki przekroczenia (panel (b)) podstawowego przejścia optycznego w funkcji grubości warstwy InAs dla trzech struktur: AISb/InAs/Ga_{0,65}In_{0,35}Sb/AISb (linia kropkowana), AISb/InAs/Ga_{0,65}In_{0,35}Sb/InAs/AISb (linia przerywana), AISb/InAs/Ga_{0,65}In_{0,35}Sb/InAs/Ga_{0,65}In_{0,35}Sb/InAs/AISb (linia ciągła)

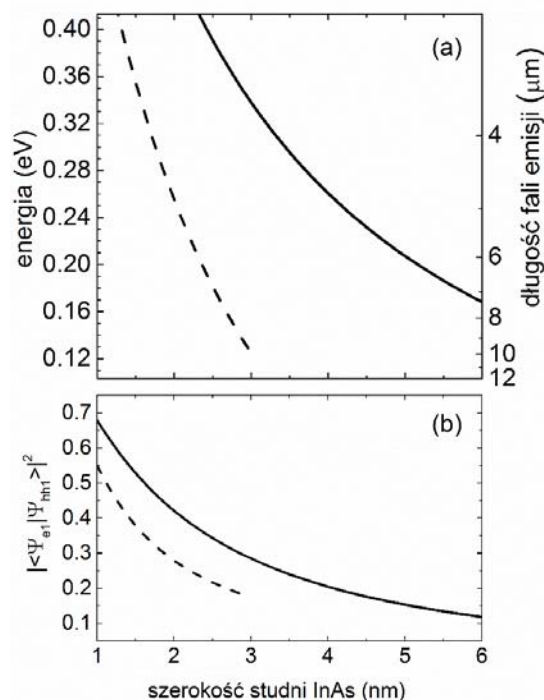
Poprzez zmianę szerokości studni kwantowej dla elektronu od 1 nm do 3 nm można uzyskać w przypadku struktury AISb/InAs/Ga_{1-x}In_xSb/AISb zmianę długości fali emitowanej odpowiadającej temu przejściu optycznemu aż o ponad 7 μm. Ten wynik pokazuje jak istotny jest efekt związany z przestrzennym ograniczeniem elektronu. Dodając kolejne studnie kwantowe dla elektronu i dziury można znacznie przesunąć energię emisji z tak zmodyfikowanych obszarów czynnych w stronę jeszcze dłuższych fal, do ponad 12 μm, co jest spodziewanym efektem, gdyż mamy do czynienia z efektywnym poszerzeniem studni kwantowej. Na rysunku 2(b) przedstawiony został kwadrat modułu całki przekroczenia dla przejścia optycznego, pomiędzy elektronem znajdującą się w stanie podstawowym z pasma przewodnictwa, a dziurą znajdującą się w stanie podstawowym w paśmie walencyjnym. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że zwiększenie siły oscylatora przejścia optycznego uzyskano poprzez wprowadzenie dodatkowych studni, a co za tym idzie wykorzystanie dodatkowo części funkcji falowej dziury. Przykładowo, dla szerokości studni kwantowej wykonanej z materiału InAs o wartości 2 nm, zmiana struktury II rodzaju na strukturę potrójną II rodzaju zwiększa kwadrat modułu całki około dwukrotnie.

Oczywiście w celu dalszego obniżenia wartości energii przejścia optycznego można dodawać kolejne warstwy do struktury II rodzaju, które będą pełniły rolę studni kwantowych dla elektronów i dziur, odpowiednio, w paśmie przewodnictwa oraz walencyjnym. Jednak będzie to bardzo utrudniało wytwarzanie takich struktur, z powodu znacznego zwiększenia liczby warstw.

Szerokość studni Ga_{1-x}In_xSb wynosi 3,4 nm, natomiast wartość ułamka molowego In jest równa 0,35.

W tym miejscu warto nadmienić, że kwadrat funkcji falowej elektronu z pasma przewodnictwa ma maksimum w obszarze materiału InAs, natomiast dziura z pasma walencyjnego – w obszarze materiału Ga_{1-x}In_xSb. To powoduje, że w tej strukturze mamy do czynienia ze skośnym przejściem optycznym.

Rysunek 2(a) przedstawia energię emisji w funkcji grubości warstwy InAs w analizowanych strukturach AISb/InAs/Ga_{1-x}In_xSb/AISb, AISb/InAs/Ga_{1-x}In_xSb/InAs/AISb, AISb/InAs/Ga_{1-x}In_xSb/InAs/Ga_{1-x}In_xSb/InAs/AISb.

Rys.3. Zależność energii (panel (a)) oraz modu kwadratu całki przekroczenia (panel (b)) podstawowego przejścia optycznego w funkcji grubości warstwy InAs dla struktur: AISb/InAs/GaAs_{0,06}Sb_{0,94}/InAs/AISb (linia ciągła), AISb/InAs/Ga_{0,65}In_{0,35}Sb/InAs/AISb (linia przerywana)

Warto zwrócić uwagę na fakt, że w strukturze potrójnej II rodzaju zmiana grubości warstwy o 0,3 nm prowadzi do zmiany długości fali emisji aż o 1 μm . Duża czułość na zmianę grubości warstw wymusza zachowanie znacznej jednorodności podczas wzrostu. Aby osłabić ten efekt, można w strukturze typu W II rodzaju w miejscu warstwy ściskającej GaInSb zastosować warstwę rozciągającą GaAsSb .

Rysunki 3(a) i 3(b) prezentują wyniki obliczeń energii podstawowego przejścia optycznego w funkcji grubości warstwy InAs w przypadku struktury $\text{AlSb/InAs/GaAs}_x\text{Sb}_{1-x}/\text{InAs/AlSb}$. Ułamek molowy As wynosi 6%. Obliczenia były wykonane dla warstwy $\text{GaAs}_x\text{Sb}_{1-x}$ o grubości 3,4 nm, charakterystycznej dla obszarów aktywnych stosowanych przy konstrukcji międzypasmowych laserów kaskadowych. Pozwoliło to porównać wyniki z obliczeń struktur $\text{AlSb/InAs/GaAs}_{0,06}\text{Sb}_{0,94}/\text{InAs/AlSb}$ bezpośrednio z wynikami uzyskanymi dla struktury $\text{AlSb/InAs/Ga}_{0,65}\text{In}_{0,35}\text{Sb/InAs/AlSb}$. Zależność podstawowego przejścia optycznego w funkcji grubości warstwy InAs dla struktury w której występuje naprężona rozciągająco warstwa GaAsSb jest bardziej płaska. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że gdy warstwy tworzące strukturę są odpowiednio grube to poziomy energetyczne są mało czułe na fluktuacje grubości. W związku z zastosowaniem grubszych warstwy InAs , zależność energii podstawowego przejścia optycznego jest znacznie słabsza, a jednocześnie wciąż obejmuje ten sam zakres długości fal w obszarze średniej podczerwieni. Głównym czynnikiem wpływającym na energię podstawowego przejścia optycznego jest szerokość studni kwantowej dla elektronu. Jeśli grubość warstwy InAs zmienia się od 1 nm do 6 nm, długość fali emisji osiąga wartość około 8 μm . Analizując kwadrat modułu całki przekrycia pomiędzy funkcją falową elektronu i dziury, która jest proporcjonalna do intensywności podstawowego przejścia optycznego, można zobaczyć, że intensywność tego przejścia zwiększa się dla struktur $\text{AlSb/InAs/GaAs}_{0,06}\text{Sb}_{0,94}/\text{InAs/AlSb}$.

Wnioski

W pracy przedstawiono strukturę energetyczną obszarów czynnych stosowanych w międzypasmowych laserach kaskadowych na podłożach z GaSb . Pokazane zostało, że zarówno wprowadzenie dodatkowych warstw materiału, które będą pełniły rolę studni kwantowych dla elektronów i dziur, jak i wymiana warstwy GaInSb na GaAsSb , umożliwiła strojenie długości fali emisji w zakresie średniej podczerwieni z obszarów czynnych stosowanych przy konstrukcji międzypasmowych laserów kaskadowych. Dodatkowo zwiększona zostaje intensywność przejścia optycznego. Poza tym w przypadku struktur typu W II rodzaju, z rozciągającą warstwą GaAsSb , zależność energii podstawowego przejścia optycznego od grubości warstwy InAs jest znacznie słabsza niż w przypadku zastosowania ściskającej warstwy GaInSb .

Podziękowania dla dr hab. G. Sęka i prof. J. Misiewicza za pomoc w realizacji prezentowanych badań.

Praca realizowana w ramach projektu Unii Europejskiej Horizon 2020 nr 636930 (iCspec).

Autor: dr inż. Krzysztof Ryczko, Politechnika Wrocławska, Wydział Podstawowych Problemów Techniki, Katedra Fizyki Doświadczalnej, Laboratorium Optycznej Spektroskopii Nanostruktur, ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław, E-mail: krzysztof.ryczko@pwr.edu.pl

LITERATURA

- [1] Bandyopadhyay N., Bai Y., Tsao S., Nida S., Slivken S., Razeghi M., Room temperature continuous wave operation of $\lambda \sim 3\text{--}3.2 \mu\text{m}$ quantum cascade lasers, *Appl. Phys. Lett.* 101 (2012), 241110
- [2] Tian Z., Li L., Ye H., Yang R.Q., Mishima T.D., Santos M.B., Johnson M.B., InAs-based interband cascade lasers with emission wavelength at 10.4 μm , *Electron. Lett.* 48 (2012), 113
- [3] Bewley W.W., Canedy Ch.L., Kim Ch.S., Kim M., Merritt Ch.D., Abell J., Vurgaftman I., Meyer J.R., Continuous-wave interband cascade lasers operating above room temperature at $\lambda = 4.7\text{--}5.6 \mu\text{m}$, *Opt. Express* 20 (2012), 3235
- [4] Vizbaras K., Amann M.C., Room-temperature 3.73 μm GaSb-based type-I quantum-well lasers with quinary barriers, *Semicond. Sci. Technol.* 27 (2012), 032001
- [5] Motyka M., Ryczko K., Sęk G., Misiewicz J., Bauer A., Höfling S., Forchel A., Type II quantum wells on GaSb substrate designed for laser-based gas sensing applications in a broad range of mid infrared, *Opt. Mater.* 34 (2012), 1107
- [6] Jiang Y., Li L., Tian Z., Ye H., Zhao L., Yang R.Q., Mishima T.D., Santos M.B., Johnson M.B., Mansour K., Electrically widely tunable interband cascade lasers, *J. Appl. Phys.* 115 (2014), 113101
- [7] Vurgaftman I., Canedy C.L., Kim C.S., Kim M., Bewley W.W., Lindle J.R., Abell J., Meyer J.R., Mid-infrared interband cascade lasers operating at ambient temperatures, *New J. Phys.* 11 (2009), 125015
- [8] Vurgaftman I., Bewley W.W., Canedy C.L., Kim C.S., Kim M., Merritt C.D., Abell J., Lindle J.R., Meyer J.R., Rebalancing of internally generated carriers for mid-infrared interband cascade lasers with very low power consumption, *Nature Commun.* 2 (2011), 585
- [9] Zakharova A., Yen S.T., and Chao K.A., Hybridization of electron, light-hole, and heavy-hole states in InAs/GaSb quantum wells, *Phys. Rev. B* 64 (2001), 235332
- [10] Yu X., Gu Y.-X., Wang Q., Wei X., and Chen L.-H., Electronic band structure of a type-II 'W' quantum well calculated by an eight-band kp model, *Chin. Phys. B* 20 (2011), 030507
- [11] Ryczko K., Sęk G., Misiewicz J., Eight-band k-p modeling of InAs/InGaAsSb type-II W-design quantum well structures for interband cascade lasers emitting in a broad range of mid infrared, *J. Appl. Phys.* 114 (2013), 223519
- [12] Vurgaftman I., Meyer J.R., Ram-Mohan L.R., Band parameters for III-V compound semiconductors and their alloys, *J. Appl. Phys.* 89 (2001), 5815